

32001R1049

L 145/43

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

31.5.2001

**NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1049/2001
ze dne 30. května 2001
o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise**

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

pokud jde o dokumenty, které se týkají činností spadajících pod zmíněné dvě smlouvy.

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 255 odst. 2 této smlouvy,

(6) Měl by být poskytnut širší přístup k dokumentům v případech, kdy orgány vykonávají své legislativní funkce, též v rámci přenesených pravomocí, a přitom zachována účinnost rozhodovacího procesu orgánů. Tyto dokumenty by měly být přístupné přímo v co nejširším rozsahu.

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy ⁽²⁾,

(7) Podle čl. 28 odst. 1 a čl. 41 odst. 1 Smlouvy o EU se právo na přístup vztahuje také na dokumenty, které se týkají společné zahraniční a bezpečnostní politiky a policejní a soudní spolupráce v trestních věcech. Každý orgán musí dodržovat svá bezpečnostní pravidla.

vzhledem k těmto důvodům:

(8) Aby se zajistilo plné uplatnění tohoto nařízení na veškeré činnosti Unie, měly by všechny subjekty vytvořené orgány uplatňovat zásady, které stanoví toto nařízení.

(1) V čl. 1 druhém pododstavci Smlouvy o Evropské unii je vyjádřena zásada průhlednosti prohlášením, že Smlouva představuje novou etapu v procesu vytváření stále užšího svazku mezi národy Evropy, v němž jsou rozhodnutí přijímána co neotevřeněji a co nejblíže občanovi.

(9) S některými dokumenty je třeba kvůli jejich velice citlivému obsahu zacházet zvláštním způsobem. Způsoby informování Evropského parlamentu o obsahu těchto dokumentů by měla upravovat interinstitucionální dohoda.

(2) Průhlednost umožňuje občanům blíže se účastnit rozhodovacího procesu a zaručuje, že správní orgány budou mít ve vztahu k občanům v demokratickém systému větší legitimitu, účinnost a odpovědnost. Průhlednost přispívá k posílení zásad demokracie a dodržování základních práv, která jsou uvedena v článku 6 Smlouvy o EU a v Chartě základních práv Evropské unie.

(10) Aby se zlepšila průhlednost práce orgánů, měly by Evropský parlament, Rada a Komise zpřístupnit nejen dokumenty, které orgány vytvoří, ale i dokumenty, které obdrží. V této souvislosti je třeba připomenout, že prohlášení č. 35 připojené k závěrečnému aktu Amsterodamské smlouvy stanoví, že členský stát může Komisi nebo Radu požádat, aby nepředávaly dokument třetím osobám pocházejícím z tohoto státu bez jeho předchozího souhlasu.

(3) Závěry zasedání Evropské rady, která se konala v Birminghamu, Edinburghu a Kodani, zdůraznily nutnost zavést do práce orgánů Unie větší průhlednost. Toto nařízení sjednocuje podněty, které orgány již učinily, aby se zvýšila průhlednost rozhodovacího procesu.

(4) Účelem tohoto nařízení je v co nejvyšší míře posílit právo veřejnosti na přístup k dokumentům a stanovit obecné zásady a omezení tohoto přístupu podle čl. 255 odst. 2 Smlouvy o ES.

(11) V zásadě by měly být veřejnosti přístupné všechny dokumenty orgánů. Je však třeba chránit některé veřejné a soukromé zájmy prostřednictvím výjimek. Orgány by měly mít právo chránit své vnitřní konzultace a porady tam, kde je to třeba k zabezpečení jejich způsobilosti provádět své úkoly. Při posuzování výjimek by měly orgány ve všech oblastech činnosti Unie brát v úvahu zásady právních předpisů Společenství o ochraně osobních údajů.

(5) Protože otázka přístupu k dokumentům není ve Smlouvě o založení Evropského společenství uhlí a oceli a ve Smlouvě o založení Evropského společenství pro atomovou energii upravena, Evropský parlament, Rada a Komise by se měly podle prohlášení č. 41 připojeného k závěrečnému aktu Amsterodamské smlouvy řídit tímto nařízením,

(12) Všechna pravidla přístupu k dokumentům orgánů musí být v souladu s tímto nařízením.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 177 E, 27.6.2000, s. 70.

⁽²⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 3. května 2001 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 28. května 2001.

- (13) Aby se zajistilo úplné dodržování práva na přístup, mělo by se používat dvoufázové správní řízení s další možností obrácení se na soud nebo podání stížnosti veřejnému ochránci práv.
- (14) Každý orgán by měl přijmout opatření nutná k informování veřejnosti o nových platných předpisech a k vyškolení svých zaměstnanců, aby pomáhali občanům při výkonu jejich práv vyplývajících z tohoto nařízení. Aby mohli občané snadněji uplatňovat svá práva, měl by každý orgán poskytnout přístup k rejstříku dokumentů.
- (15) Ačkoliv záměrem ani účinkem tohoto nařízení není měnit vnitrostátní právní předpisy o přístupu k dokumentům, je nicméně zřejmé, že kvůli zásadě loajální spolupráce, kterou se řídí vztahy mezi orgány a členskými státy, musí členské státy dbát na to, aby nebránily řádnému uplatňování tohoto nařízení a respektovaly bezpečnostní pravidla orgánů.
- (16) Tímto nařízením nejsou dotčena stávající práva členských států, soudních orgánů nebo vyšetřovacích orgánů na přístup k dokumentům.
- (17) Podle čl. 255 odst. 3 Smlouvy o ES stanoví každý orgán ve svém jednacím řádu zvláštní ustanovení o přístupu ke svým dokumentům. Rozhodnutí Rady 93/731/ES ze dne 20. prosince 1993 o přístupu veřejnosti k dokumentům Rady ⁽¹⁾, rozhodnutí Komise 94/90/ESUO, ES, Euratom ze dne 8. února 1994 o přístupu veřejnosti k dokumentům Komise ⁽²⁾, rozhodnutí Evropského parlamentu 97/632/ES, ESUO, Euratom ze dne 10. července 1997 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu ⁽³⁾ a ustanovení o důvěrnosti schengenských dokumentů by proto měly být v případě potřeby změněna nebo zrušena,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Účel

Účelem tohoto nařízení je

- a) vymezit zásady, podmínky a omezení z důvodu veřejného nebo soukromého zájmu pro výkon práva na přístup k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (dále jen

⁽¹⁾ Úř. věst. L 340, 31.12.1993, s. 43. Rozhodnutí naposledy pozměněné rozhodnutím 2000/527/ES (Úř. věst. L 212, 23.8.2000, s. 9).

⁽²⁾ Úř. věst. L 46, 18.2.1994, s. 58. Rozhodnutí naposledy pozměněné rozhodnutím 96/567/ES, ESUO, Euratom (Úř. věst. L 247, 28.9.1996, s. 45).

⁽³⁾ Úř. věst. L 263, 25.9.1997, s. 27.

„orgány“) uvedeného v článku 255 Smlouvy o ES tak, aby se zajistil co nejširší přístup k dokumentům,

- b) vytvořit pravidla zajišťující co nejsnadnější výkon tohoto práva a
- c) podporovat řádnou správní praxi při přístupu k dokumentům.

Článek 2

Oprávněné osoby a oblast působnosti

1. Všichni občané Unie a všechny fyzické a právnické osoby, které mají bydliště nebo sídlo v členském státě, mají právo na přístup k dokumentům orgánů, s výhradou zásad, podmínek a omezení vymezených v tomto nařízení.

2. Orgány mohou s výhradou stejných zásad, podmínek a omezení poskytnout přístup k dokumentům všem fyzickým nebo právnickým osobám, které nemají bydliště ani sídlo v členském státě.

3. Toto nařízení se vztahuje na všechny dokumenty, které má orgán v držení, to znamená na dokumenty, které vytvořil nebo obdržel a které má v držení, a to ve všech oblastech činnosti Evropské unie.

4. Aniž jsou dotčeny články 4 a 9, zpřístupní se dokumenty veřejnosti buď na písemnou žádost, nebo přímo v elektronické formě nebo prostřednictvím rejstříku. Přímý přístup má být v souladu s článkem 12 zejména dokumenty vytvořené nebo obdržené v průběhu legislativního procesu.

5. Citlivé dokumenty vymezené v čl. 9 odst. 1 podléhají zvláštnímu zacházení v souladu s uvedeným článkem.

6. Toto nařízení se nedotýká práv na přístup veřejnosti k dokumentům v držení orgánů, která vyplývají z mezinárodních úmluv nebo z aktů, jež orgány přijaly k jejich provedení.

Článek 3

Definice

Pro účely tohoto nařízení se:

a) „dokumentem“ rozumí obsah na jakémkoli nosiči (psaný či tištěný na papíře či uložený v elektronické formě nebo jako zvuková, vizuální nebo audiovizuální nahrávka) o záležitosti, která se týká politik, činností a rozhodnutí, jež spadají do působnosti orgánu;

b) „třetí osobou“ rozumějí všechny fyzické nebo právnické osoby nebo subjekty mimo dotýčný orgán, včetně členských států, ostatních orgánů a institucí Společenství, orgánů a institucí mimo Společenství a třetích zemí.

Článek 4

Výjimky

1. Orgány odepřou přístup k dokumentu, pokud by zpřístupnění vedlo k porušení ochrany:

a) veřejného zájmu, pokud jde o

- veřejnou bezpečnost,
- obranné a vojenské záležitosti,
- mezinárodní vztahy,
- finanční, měnovou nebo hospodářskou politiku Společenství nebo členského státu;

b) soukromí a osobnosti jednotlivce, zejména podle právních předpisů Společenství o ochraně osobních údajů.

2. Neexistuje-li převažující veřejný zájem na zpřístupnění, odepřou orgány přístup k dokumentu, pokud by jeho zpřístupnění vedlo k porušení ochrany

- obchodních zájmů fyzické nebo právnické osoby, včetně duševního vlastnictví,
- soudního řízení a právního poradenství,
- cílů inspekce, vyšetřování a auditu.

3. Přístup k dokumentu, který orgán vypracoval k vnitřnímu použití nebo který obdržel a který se vztahuje k záležitosti, v níž orgán ještě nerozhodl, se odepře, pokud by zpřístupnění dokumentu vážně ohrozilo rozhodovací proces orgánu, neexistuje-li převažující veřejný zájem na zpřístupnění.

Přístup k dokumentu, který obsahuje stanoviska pro vnitřní použití v rámci porad a předběžných konzultací uvnitř daného orgánu, se odepře i po přijetí rozhodnutí, pokud by zpřístupnění dokumentu vážně ohrozilo rozhodovací proces orgánu, neexistuje-li převažující veřejný zájem na zpřístupnění.

4. U dokumentů třetích osob konzultuje orgán třetí osobu pro posouzení, zda má uplatnit výjimku uvedenou v odstavci 1 nebo 2, není-li zřejmé, zda dokument má nebo nemá být zpřístupněn.

5. Členský stát může požádat orgán, aby nezveřejňoval dokument pocházející z tohoto členského státu bez jeho předchozího souhlasu.

6. Pokud se některá z výjimek vztahuje pouze na části požadovaného dokumentu, zbývající části dokumentu se zpřístupní.

7. Výjimky uvedené v odstavcích 1 až 3 se uplatňují jen po dobu, po kterou je ochrana odůvodněna obsahem dokumentu. Výjimky lze uplatňovat nejdéle po dobu třiceti let. V případě dokumentů

spadajících pod výjimky, které se vztahují k soukromí nebo obchodním zájmům, a v případě citlivých dokumentů lze výjimky uplatňovat i po uplynutí této doby, je-li to nezbytné.

Článek 5

Dokumenty v členských státech

Pokud členský stát obdrží žádost o dokument v jeho držení, který pochází od orgánu, konzultuje daný orgán, aby přijal rozhodnutí, které neohrozí dosažení cílů tohoto nařízení, není-li zřejmé, zda dokument má nebo nemá být zveřejněn.

Členský stát může místo toho orgánu žádost postoupit.

Článek 6

Žádosti

1. Žádosti o přístup k dokumentu se vyhotovují v jakékoli písemné podobě, včetně elektronické, v jednom z jazyků uvedených v článku 314 Smlouvy o ES, a to způsobem dostatečně přesným, aby orgán mohl dokument přesně určit. Žadatel nemusí uvádět důvody žádosti.

2. Pokud žádost není dostatečně přesná, orgán žadatele požádá, aby žádost vyjasnil, a žadateli přitom pomůže například tím, že mu poskytne informace o použití veřejných rejstříků dokumentů.

3. V případě žádosti, která se vztahuje k velmi rozsáhlému dokumentu nebo k velkému počtu dokumentů, se dotýčný orgán může s žadatelem neformálně poradit s cílem nalézt přijatelné řešení.

4. Orgány poskytují občanům informace o tom, jak a kde se mohou být podávány žádosti o přístup k dokumentům, a jsou jim při tom nápomocny.

Článek 7

Vyřizování původních žádostí

1. Žádost o přístup k dokumentu se vyřídí bez prodlení. Žadateli se zašle potvrzení o jejím obdržení. Do 15 pracovních dnů od registrace žádosti orgán buď zajistí přístup k požadovanému dokumentu a zpřístupní jej v této lhůtě v souladu s článkem 10, nebo v písemné odpovědi sdělí žadateli důvody úplného nebo částečného zamítnutí žádosti a informuje jej o jeho právu podat potvrzující žádost podle odstavce 2 tohoto článku.

2. V případě úplného nebo částečného zamítnutí žádosti může žadatel do 15 dnů ode dne, kdy obdržel odpověď orgánu, podat potvrzující žádost, ve které orgán požádá, aby přezkoumal své stanovisko.

3. Ve výjimečných případech, například když se žádost týká velmi rozsáhlého dokumentu nebo velkého počtu dokumentů, může být lhůta uvedená v odstavci 1 prodloužena o 15 pracovních dnů, pokud je o tom žadatel předem vyrozuměn a jsou mu uvedeny podrobné důvody.

4. Pokud orgán neodpoví v předepsané lhůtě, je žadatel oprávněn podat potvrzující žádost.

Článek 8

Vyřizování potvrzujících žádostí

1. Potvrzující žádost o přístup k dokumentu se vyřídí bez prodlení. Do 15 pracovních dnů od registrace žádosti orgán buď zajistí přístup k požadovanému dokumentu a zpřístupní jej v této lhůtě v souladu s článkem 10, nebo v písemné odpovědi sdělí důvody úplného nebo částečného zamítnutí žádosti. V případě úplného nebo částečného zamítnutí žádosti orgán informuje žadatele o opravných prostředcích, které může použít, zejména o soudním řízení proti orgánu nebo o možnosti podat stížnost veřejnému ochránci práv za podmínek uvedených v člancích 230 a 195 Smlouvy o ES.

2. Ve výjimečných případech, například když se žádost týká velmi rozsáhlého dokumentu nebo velkého počtu dokumentů, může být lhůta uvedená v odstavci 1 prodloužena o 15 pracovních dnů, pokud je o tom žadatel předem vyrozuměn a jsou mu uvedeny podrobné důvody.

3. Pokud orgán neodpoví v předepsané lhůtě, považuje se to za zamítavou odpověď a žadatel je oprávněn zahájit proti němu soudní řízení nebo podat stížnost veřejnému ochránci práv podle odpovídajících ustanovení Smlouvy o ES.

Článek 9

Zacházení s citlivými dokumenty

1. Citlivé dokumenty jsou dokumenty orgánů nebo subjektů zřízených těmito orgány, členských států, třetích zemí nebo mezinárodních organizací, které jsou klasifikovány jako „TRÉS SECRET/TOP SECRET“, „SECRET“ nebo „CONFIDENTIEL“ v souladu s předpisy daného orgánu na ochranu základních zájmů Evropské unie nebo jednoho či více členských států v oblastech spadajících pod čl. 4 odst. 1 písm. a), zejména v oblastech veřejné bezpečnosti, obrany a vojenských záležitostí.

2. Žádosti o přístup k citlivým dokumentům vyřizují postupy uvedenými v člancích 7 a 8 pouze osoby, které mají právo se s obsahem těchto dokumentů seznámit. Aniž je dotčen čl. 11 odst. 2, posuzují tyto osoby také to, které odkazy na citlivé dokumenty mohou být uvedeny v rejstříku přístupném veřejnosti.

3. Citlivé dokumenty se zaznamenávají do rejstříku a uvolňují pouze se souhlasem jejich původce.

4. Každé rozhodnutí některého orgánu o odepření přístupu k citlivému dokumentu je odůvodněno způsobem, který nepoškodí zájmy, jež chrání článek 4.

5. Členské státy učiní opatření vhodná k zajištění toho, aby byly při vyřizování žádostí o citlivé dokumenty dodrženy zásady uvedené v tomto článku a v článku 4.

6. Pravidla orgánů týkající se citlivých dokumentů se zveřejní.

7. Komise a Rada informují Evropský parlament o citlivých dokumentech podle pravidel dohodnutých mezi orgány.

Článek 10

Přístup k dokumentům na základě žádosti

1. Žadatelé jsou dokumenty zpřístupněny buď tak, že do nich může nahlédnout přímo na místě, nebo obdrží jejich kopii, včetně kopie elektronické, pokud je dostupná, podle toho, čemu dává přednost. Žadatelé mohou být vyúčtovány náklady na pořízení a zaslání kopie. Tento poplatek nesmí být vyšší než skutečné náklady na pořízení a zaslání kopie. Nahlédnutí na místě, kopie, která nemá více než 20 stran formátu A4, a přímý přístup v elektronické formě nebo prostřednictvím rejstříku jsou zdarma.

2. Pokud dotyčný orgán dokument již uveřejnil a tento dokument je žadatelé snadno přístupný, může orgán splnit svou povinnost a zpřístupnit dokument tím, že žadatelé sdělí, jak může požadovaný dokument získat.

3. Dokumenty se dodávají ve stávající verzi a typu záznamu (včetně formy elektronické nebo jiné, jako je Braillovo písmo, velký tisk nebo záznamy na pásce), přičemž se plně zohledňuje, čemu dává žadatel přednost.

Článek 11

Rejstříky

1. Aby mohli občané práv podle tohoto nařízení účinně využívat, zajistí každý orgán přístup k rejstříku dokumentů. Přístup k rejstříku by měl být zajištěn v elektronické formě. Odkazy na dokumenty se do rejstříku zaznamenávají neprodleně.

2. Rejstřík obsahuje ke každému dokumentu referenční číslo (včetně případných odkazů na jiné orgány), předmět nebo krátký popis obsahu dokumentu a datum, kdy byl obdržen nebo vypracován a zaznamenán do rejstříku. Odkazy se činí způsobem, který neohrozí ochranu zájmů uvedených v článku 4.

3. Orgány neprodleně přijmou opatření k vytvoření rejstříku, jenž má být funkční nejpozději 3. června 2002.

Článek 12

Přímý přístup v elektronické formě nebo prostřednictvím rejstříku

1. Orgány zpřístupní veřejnosti dokumenty v co nejširším měřítku v elektronické formě nebo prostřednictvím rejstříku v souladu s pravidly daného orgánu.

2. Zejména legislativní dokumenty, to znamená dokumenty vytvořené nebo obdržené v průběhu procesu přijímání aktů, které jsou v členských státech nebo pro členské státy právně závazné, by měly být s výhradou článků 4 a 9 přímo přístupné.

3. Kde je to možné, měly by být přímo přístupné i jiné dokumenty, zvláště dokumenty, které se vztahují k vývoji politiky nebo strategie.

4. Kde není zajištěn přímý přístup prostřednictvím rejstříku, rejstřík co možná nejpřesněji uvede, kde se dokument nachází.

Článek 13

Zveřejnění v Úředním věstníku

1. Kromě aktů uvedených v čl. 254 odst. 1 a 2 Smlouvy o ES a v čl. 163 odst. 1 Smlouvy o Euratomu se v Úředním věstníku zveřejňují tyto dokumenty, s výhradou článků 4 a 9 tohoto nařízení:

- a) návrhy Komise;
- b) společné postoje zaujaté Radou postupy uvedenými v člancích 251 a 252 Smlouvy o ES a jejich odůvodnění a postoje Evropského parlamentu v rámci těchto postupů;
- c) rámcová rozhodnutí a rozhodnutí uvedená v čl. 34 odst. 2 Smlouvy o EU;
- d) úmluvy vypracované Radou podle čl. 34 odst. 2 Smlouvy o EU;
- e) smlouvy podepsané mezi členskými státy na základě článku 293 Smlouvy o ES;
- f) mezinárodní dohody uzavřené Společenstvím nebo podle článku 24 Smlouvy o EU.

2. Pokud je to možné, zveřejňují se v Úředním věstníku tyto dokumenty:

- a) podněty podané Radě členským státem podle čl. 67 odst. 1 Smlouvy o ES nebo podle čl. 34 odst. 2 Smlouvy o EU;

- b) společné postoje podle čl. 34 odst. 2 Smlouvy o EU;
- c) směrnice jiné než uvedené v čl. 254 odst. 1 a 2 Smlouvy o ES, rozhodnutí jiná než uvedená v čl. 254 odst. 1 Smlouvy o ES, doporučení a stanoviska.

3. Každý orgán může ve svém jednacím řádu stanovit, které další dokumenty mají být zveřejňovány v Úředním věstníku.

Článek 14

Informace

1. Každý orgán přijme nezbytná opatření, aby informoval veřejnost o právech, která jí podle tohoto nařízení náležejí.

2. Členské státy spolupracují s orgány při poskytování informací občanům.

Článek 15

Správní postupy v orgánech

1. Orgány vyvinou vhodné správní postupy, které usnadní výkon práva na přístup k informacím zaručeného tímto nařízením.

2. Orgány zřídí interinstitucionální výbor, který bude zkoumat nejlepší postupy, zabývat se možnými konflikty a diskutovat o budoucím vývoji v oblasti přístupu veřejnosti k dokumentům.

Článek 16

Reprodukce dokumentů

Tímto nařízením není dotčena žádná platná právní úprava autorských práv, která omezuje právo třetí osoby reprodukovat nebo využívat zpřístupněné dokumenty.

Článek 17

Zprávy

1. Každý orgán jednou ročně zveřejní zprávu o předchozím roce, ve které uvede počet případů, ve kterých odepřel přístup dokumentům, důvody těchto odepření a počet citlivých dokumentů nezaznamenaných do rejstříku.

2. Nejpozději do 31. ledna 2004 zveřejní Komise zprávu o provádění zásad tohoto nařízení a podá odpovídající doporučení, včetně případných návrhů na změny tohoto nařízení a na akční program opatření, která mají orgány přijmout.

Článek 18

Prováděcí opatření

1. Každý orgán přizpůsobí svůj jednací řád tomuto nařízení. Tyto úpravy nabudou účinku dnem 3. prosince 2001.

2. Do šesti měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost přezkoumá Komise soulad nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 354/83 ze dne 1. února 1983 o otevření historických archivů Evropského hospodářského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii veřejnosti ⁽¹⁾ s tímto nařízením s ohledem na to, aby byla co nejvíce zajištěna ochrana a archivace dokumentů.

3. Do šesti měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost posoudí Komise soulad stávajících pravidel o přístupu k dokumentům s tímto nařízením.

Článek 19

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost třetím dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

Je použitelné ode dne 3. prosince 2001.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 30. května 2001.

Za Evropský parlament

předsedkyně

N. FONTAINE

Za Radu

předsedkyně

B. LEJON

⁽¹⁾ Úř. věst. L 43, 15.2.1983, s. 1.